

Vergaderjaar 2005–2006

29 237

Afrika-beleid

Nr. 27

**BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN, VAN
DEFENSIE EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 november 2005

Inleiding

In onze brief van 25 april 2005 (kamerstuk 29 237, nr. 19) inzake de verzoeken aan Nederland om assistentie bij de VN- missie in Soedan, UNMIS, hebben wij u kennis gegeven van een onderzoek naar de mogelijkheden om daaraan deel te nemen. Dit onderzoek richtte zich op deelneming in EUverband. In antwoord op schriftelijke vragen van het lid Koenders (PvdA) van 11 maart 2005 (Aanhangsel Handelingen II, vergaderjaar 2004–2005, nr. 1153) hebben wij u eerder gemeld dat ook andere verzoeken van de VN werden bestudeerd. In beide gevallen betrof dit een kennisgeving overeenkomstig het Toetsingskader 2001. Tijdens het algemeen overleg van 10 augustus jl. hebben wij u medegedeeld dat het onderzoek naar de wenselijkheid en de mogelijkheid van een bijdrage aan de uitvoering van resolutie 1590 van de VN-Veiligheidsraad met Nederlandse militaire waarnemers en politiefunctionarissen aan UNMIS nog in volle gang was.

Op 2 september 2005 bent u vervolgens geïnformeerd (Kamerstuk 2004–2005 29 237/22 831, nr. 23) over de missie van Defensie en Buitenlandse Zaken die van 27 augustus tot 6 september 2005 het bedoelde onderzoek heeft gedaan naar de omstandigheden waaronder Nederland een bijdrage aan UNMIS zou kunnen leveren.

Kern van het besluit

Gezien art. 100 van de Grondwet, heeft de regering besloten UNMIS te versterken met een Nederlandse bijdrage van dertig militairen in Zuid Soedan, voor de duur van één jaar. Het betreft 15 militaire waarnemers en 15 politiefunctionarissen. De inzet zal plaatshebben in de zuidelijke sector met als hoofdstad Juba. Ook zullen enkele stafofficieren worden aangeboden voor functies in de hoofdkwartieren te Khartoem en Juba. Uitzending van de 15 militaire waarnemers zal niet eerder geschieden dan nadat is vastgesteld dat de voorziene beschermingseenheden volledig zijn

ontplooid en medische voorzieningen zijn zeker gesteld. De regering is in beginsel bereid de vijftien politiefunctionarissen beschikbaar te stellen voor de politiemissie van UNMIS in diezelfde sector. Alvorens tot uitzending zal worden overgegaan, zullen echter met de beschermingsmacht aanvullende afspraken moeten worden gemaakt over de beveiliging en de medische ondersteuning.

De regering heeft het besluit tot deelname aan de onderhavige vredesondersteunende missie onder leiding van de VN in Soedan genomen na een zorgvuldige afweging van de aandachtspunten van het Toetsingskader 2001 (23 591/26 454, nr. 7). In deze brief wordt het kabinetsbesluit nader toegelicht aan de hand van deze aandachtspunten.

Gronden voor het besluit tot deelneming

VN Verzoek tot Nederlandse deelneming aan UNMIS. Met de aanvaarding van resolutie 1590 door de VN Veiligheidsraad op 24 maart jl. is de instelling van UNMIS een feit geworden. UNMIS bestaat uit een stabilisatiemacht van 10 000 militairen, waaronder 750 militaire waarnemers. UNMIS heeft als belangrijkste taak toe te zien op de naleving van het vredesakkoord – de *Comprehensive Peace Agreement* (CPA) – dat op 9 januari 2005 werd gesloten. Daarnaast is een politiemacht van 715 man voorzien. In de praktijk zal het merendeel van de troepen worden ingezet in de zuidelijke helft van Soedan.

Nederland heeft zich bij herhaling voorstander betoond van het sturen van VN-troepen naar Soedan en heeft het desbetreffende besluit van de VN Veiligheidsraad dan ook onderschreven. Het *Department of Peace Keeping Operations* (DPKO) van de VN heeft Nederland in januari 2005 verzocht aan UNMIS met militaire waarnemers en politie-functionarissen bij te dragen. Dit verzoek is ook aan andere VN-lidstaten gedaan. Het verzoek van de Speciale Vertegenwoordiger van de SGVN (oud-minister Pronk) om de inzet van waarnemers uit EU-landen bracht Nederland ertoe in EU-kader na te gaan of andere lidstaten de intentie hadden waarnemers te sturen. Ondanks de pogingen van Nederland om tot een gecoördineerde inzet van waarnemers in EU-verband te komen, hebben Denemarken en Italië besloten tot een bijdrage op nationale basis. Duitsland heeft op 22 april 2005 de beslissing genomen 50 militaire waarnemers te leveren. Hieraan zijn twee heldere voorwaarden verbonden, namelijk de ontplooiing van voldoende beschermingseenheden en de aanwezigheid van medische verzorging op een aanvaardbaar niveau.

Nederlandse deelneming. Nederland is als lid van de Troika-plus (Italië, Nederland, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten) betrokken bij de onderhandelingen tussen Noord en Zuid Soedan en heeft het alomvattend vredesakkoord op 9 januari jl. mede ondertekend. Nederland geniet het vertrouwen van zowel de regering van Soedan als van de *Sudanese People's Liberation Movement* (SPLM).

Nederland probeert binnen bredere internationale inspanningen de vrede te bestendigen door druk uit te oefenen op zowel de regering in Khartoem als op de SPLM om een spoedige en volledige implementatie van het alomvattend vredesakkoord te bewerkstelligen. Als lid van de op 30 oktober jl. opgerichte *Assessment and Evaluation Commission* (AEC) die toeziet op de uitvoering van de CPA, zal Nederland ook op dit terrein een actieve rol gaan vervullen. De volledige uitvoering van de CPA is niet alleen van belang voor Noord en Zuid Soedan, maar zal ook een positieve uitstraling hebben op heel Soedan, inclusief de conflicten in Darfur en Oost Soedan. Gezien de speciale relatie die Nederland onderhoudt met Soedan, de betrokkenheid van Nederland bij de vredesprocessen en de vooraanstaande rol die Nederland speelt binnen het wederopbouwproces, is eerder dit jaar besloten te onderzoeken of de inzet van Nederlandse

militaire waarnemers en politiefunctionarissen in de VN-vredesmissie in Soedan mogelijk zou zijn.

Mede op grond van de bevindingen van deze missie, komt de regering tot de volgende conclusies:

- De Soedanese partijen, alsmede de VN, willen graag dat Nederland deel uitmaakt van UNMIS;
- Nederlandse deelname betreft de uitzending van onbewapende militaire waarnemers en enkele stafofficieren, niet van militaire eenheden;
- De voorgestelde duur van de bijdrage met Nederlandse waarnemers is één jaar en de uitzending kan beginnen zodra toereikende beschermingseenheden en medische voorzieningen volledig zijn ontplooid. Naar verwachting is dat voor de militaire waarnemers begin 2006 het geval;
- Ook de politiefunctionarissen kunnen pas worden uitgezonden en ingezet als aan bovenstaande voorwaarden is voldaan. Omdat de VN daarvoor op dit moment nog geen garanties geven, vergt dit een extra inspanning, inclusief mogelijk een Nederlandse vervolgmis­sie naar de regio. Onder voorwaarde dat de extra inspanningen het beoogde resultaat zullen hebben, heeft dit besluit ook betrekking op deze groep;
- De VN zijn bereid tegemoet te komen aan de Nederlandse wens om alle Nederlandse waarnemers te ontplooiën in één sector, te weten sector I in Zuid Soedan (Juba). De regering kiest daarvoor om de volgende redenen:
 - het politieke belang van Juba als toekomstige hoofdstad van Zuid Soedan;
 - de concentratie van de Nederlandse aanwezigheid en ontwikkelingssamenwerking in dat gebied;
 - Nederland zal samen met Noorwegen, Zweden en het Verenigd Koninkrijk een *Joint donor Office* in Juba opzetten dat begin 2006 operationeel zal zijn;
 - de investeringen van Nederland in het Zuiden zullen aanzienlijk zijn; de inzet van militaire waarnemers (en politiefunctionarissen) zal de totale inzet voorzien van samenhang;
 - het *International Military Advisory Team* (IMAT) zal ook in Juba werkzaam zijn. Dit team zal de *Government of National Unity* assisteren bij de ontwikkeling van reguliere, professionele en onpartijdige strijdkrachten. Nederland draagt met twee militairen reeds bij aan IMAT. Zij zullen naar verwachting eind november naar Soedan afreizen;
 - de relatieve stabiliteit in sector 1 bevordert de mogelijkheden voor de Nederlanders om hun taken met succes te kunnen uitvoeren;
 - de ligging en de kwaliteit van de beschikbare infrastructuur in sector 1 maken een toereikende logistieke ondersteuning mogelijk.

Politieke aspecten

Historische achtergrond van het conflict

Sinds de onafhankelijkheid van 19 december 1955 zijn de spanningen tussen Noord en Zuid Soedan geleidelijk opgelopen, leidend tot een langdurige en complexe burgeroorlog, met slechts een onderbreking tussen 1972 en 1983. Het land was verdeeld in een islamitisch Noorden, grotendeels beheerst door de Soedanese (islamitische) overheid, en het deels christelijke, deels animistische Zuiden dat vooral in handen was van de rebellenbeweging SPLM. Het conflict tussen de regering en de SPLM werd verder gecompliceerd door (al dan niet tribale) lokale conflicten. Daarnaast speelde de vondst van olie in met name Zuid Soedan een belangrijke rol in het slepende conflict.

Na eerdere mislukte pogingen begonnen in 1993 nieuwe vredesonderhandelingen tussen Noord en Zuid onder auspiciën van de *Intergovernmental Authority on Development* (IGAD). Deze onderhandelingen leidden in 2002 tot de ondertekening van het zogenaamde Machakos Protocol, een principeakkoord over het *recht* op zelfbeschikking voor het Zuiden en over de scheiding van staat en religie. In 2003 en 2004 werd een aantal deelakkoorden gesloten op het gebied van militaire en veiligheidsaangelegenheden, de verdeling van de welvaart (in het bijzonder de inkomsten uit de oliewinning), de verdeling van de macht tussen Noord en Zuid en de positie van drie betwiste gebieden die geen deel uitmaken van het administratief-bestuurlijke Zuid Soedan (te weten Nuba Mountains, Southern Blue Nile en Abyei). De diverse akkoorden werden op 5 juni 2004 officieel ondertekend in Nairobi waarna de eindbesprekingen werden hervat. Nederland was als lid van de Troika-plus nauw betrokken bij de onderhandelingen, die uiteindelijk hebben geleid tot een alomvattend vredesakkoord, de CPA, dat op 9 januari 2005 werd ondertekend. Nederland was medeondertekenaar van dit *document*. De belangrijkste punten uit de CPA zijn:

- In 2008 worden nationale verkiezingen gehouden;
- De sharia is niet van toepassing op Zuid Soedan en op niet-moslims in het noorden;
- Zuid Soedan krijgt tijdens de interim-periode van 6,5 jaar zelfbeschikingsrecht, waarna in 2011 een referendum wordt gehouden over onafhankelijkheid;
- De opbrengsten uit de oliewinning worden evenredig verdeeld tussen het Noorden en Zuiden.

Implementatie van het vredesakkoord

De uitvoering van de CPA heeft enige vertraging opgelopen door het onverwachte overlijden van SPLM-leider John Garang, maar is niet fundamenteel in gevaar gekomen. Zo is de transitie van zijn opvolger Salva Kiir als president van het Zuiden en vice-president in het kabinet van nationale eenheid zonder problemen verlopen. Eind augustus zijn het nationale parlement en de senaat voor het eerst bijeengekomen en 20 september is de regering van nationale eenheid benoemd. De besprekingen over de grondwet van Zuid Soedan zijn eveneens voltooid en het parlement van Zuid Soedan is op 29 september geïnaugureerd. Daarnaast is onlangs het zuidelijke kabinet benoemd. Het zuiden zal niet alleen aan de uitvoering van het CPA moeten werken, maar ook aan een dialoog met de groepen in het zuiden die zich niet vertegenwoordigd voelen in de CPA. Salva Kiir heeft verklaard hieraan prioriteit te willen geven. Nederland ondersteunt deze dialoog. De oprichting van de AEC is eveneens een belangrijke mijlpaal. De AEC, waar Nederland lid van is, moet toezicht houden op de uitvoering van de CPA. Ondanks alle positieve ontwikkelingen moet er voortdurend voor worden gewaakt dat de uitvoering van de CPA wordt gefrustreerd.

De rol van de militaire operatie (UNMIS) in het politieke proces

De regering van Soedan en de SPLM zijn in de CPA overeengekomen dat de VN zullen toezien op de naleving van de CPA in Soedan. UNMIS is essentieel om druk te houden op de uitvoering van de CPA door te verifiëren dat de partijen hun toezeggingen nakomen. UNMIS ziet er ook op toe dat de afspraken in de CPA op militair gebied worden uitgevoerd. UNMIS speelt, kortom, een cruciale rol bij de handhaving van vrede en veiligheid in Soedan.

Het uiteindelijke doel is een stabiel Soedan waarbij de politieke en econo-

mische macht op een eerlijke en transparante wijze is verdeeld tussen de verschillende bevolkingsgroepen en waarbij op een democratische wijze wordt beslist over de uiteindelijke status van Zuid Soedan.

Economische situatie

Het langdurige conflict, droogte, milieudegradatie, emigratie, het ontbreken van *pro-poor* economisch beleid, de vermindering van de koopkracht en de lokale handel en het verzet tegen bepaalde economische activiteiten van vrouwen vormen een belemmering voor de duurzame en rechtvaardige economische ontwikkeling in Soedan. Desondanks beschikt het land over een aanzienlijk economisch potentieel. Met de beschikbare landbouwgronden en de mogelijkheden tot irrigatie zou het land in de eigen voedselbehoefte moeten kunnen voorzien. Het economische potentieel van Soedan is echter niet benut.

De export van aardolie vormt de laatste jaren de belangrijkste inkomstenbron voor Soedan en heeft geleid tot economische groei, echter tot dusver uitsluitend in het Noorden. Sinds het begin van de olie-exploitatie in 1999 is de productie steeds gestegen en de verwachting is dat de productie aan het eind van dit decennium op ongeveer een miljoen vaten per dag zal liggen. De overheid heeft op grond van aanbevelingen in 2001 een *oil savings account* (OSA) opgericht, waarin olie-inkomsten worden gestort die uitstijgen boven het budget van dat jaar. Op die manier bouwt de overheid een reserve op voor slechtere tijden. Een dergelijke regeling is ook onderdeel van de CPA. Ondanks de economische groei vanwege de olie- export gaat Soedan gebukt onder grote schulden. Nederland en andere schuldeisers hebben aangekondigd pas tot kwijtschelding bereid te zijn wanneer een oplossing voor het conflict in Darfur is bereikt.

Humanitaire situatie

Decennia van burgeroorlog hebben de ontwikkeling van Zuid Soedan volledig gefrustreerd. Het ontbreekt de bevolking in grote delen van het Zuiden aan vrijwel alles. Ondanks het feit dat het vredesakkoord een unieke kans op duurzame en vreedzame ontwikkeling biedt, zal humanitaire hulp onmisbaar blijven totdat er werkelijk resultaten zijn geboekt met de wederopbouw in Zuid Soedan. Het Nederlandse budget voor humanitaire hulp aan Soedan is het laatste jaar sterk gegroeid. Soedan is de grootste ontvanger van Nederlandse humanitaire hulp. De Nederlandse noodhulp voor Soedan bedroeg in 2005 € 49,5 miljoen. Van dit bedrag is € 43 miljoen besteed via de VN en het ICRC, de rest via (Internationale) NGO's. De prioriteiten zijn voedsel, basisgezondheidszorg en water & sanitaire voorzieningen en protectie. UNMIS kan een belangrijke rol spelen door de voorwaarden te scheppen om deze hulp zo goed mogelijk te laten verlopen.

Boven op de humanitaire noden van de huidige bewoners van het Zuiden, komen die van ruim vier miljoen ontheemden die op het punt staan naar het Zuiden terug te keren. De VN schatten dat alleen al het komende jaar ten minste 580 000 mensen zullen terugkeren. Een belangrijke voorwaarde die de ontheemden zelf stellen, is veiligheid onderweg naar en op de plaats van bestemming. UNMIS kan een belangrijke bijdrage leveren aan de ondersteuning van de veilige terugkeer van een van de grootste ontheemdenpopulaties in de wereld.

Wederopbouw in Zuid Soedan

Jaren van verwaarlozing en marginalisering zijn in veel gebieden in Soedan een aanhoudende bron van onvrede en onrust. Het is van groot belang dat de bevolking wordt duidelijk gemaakt wat de vrede haar oplevert. Voor duurzame vrede en stabiliteit in geheel Soedan is de wederopbouw en de ontwikkeling van gemarginaliseerde gebieden dan ook cruciaal. De oorlog heeft in het gehele land grote schade en economische en sociale achteruitgang veroorzaakt en de noden zijn hoog. De Joint Assessment Mission (JAM), uitgevoerd door de Soedanese regering en de SPLM, in samenwerking met de Wereldbank en de VN, schatte de totale noden voor de eerste fase van het wederopbouwproces (2005–2007) op \$ 7,9 miljard. Hiervan zou \$ 2.6 miljard door donoren moeten worden opgebracht. Tijdens de donorconferentie in Oslo op 11 en 12 april 2005 heeft Nederland € 175 miljoen voor drie jaar toegezegd. Met de installatie van een nieuwe regering in Soedan is de eerste tranche van deze middelen ter beschikking gekomen. Uiteraard zal de voortzetting van de steun afhangen van de vooruitgang bij de uitvoering van het CPA.

De Nederlandse steun is onderdeel van een geïntegreerd beleid en zal de verschillende dimensies van het wederopbouwproces omvatten. Voor een groot deel zullen de middelen worden gekanaliseerd via de twee Multi-Donor Trust Funds, voor het Noorden en voor het Zuiden, die zich vooral richten op de opbouw en hervorming van het bestuur en op sociaal-economische aspecten van wederopbouw, zoals het herstel van basisvoorzieningen en de aanleg van vitale infrastructuur. Daarnaast zal Nederland ook ondersteuning bieden op het gebied van vrede en veiligheid, waaronder vredesopbouw, demobilisatie, de ontwapening en reïntegratie van oud-strijders en de hervorming van de veiligheidssector. Ook de beoogde inzet van militaire waarnemers en politiefunctionarissen ten behoeve van UNMIS maakt deel uit van deze geïntegreerde aanpak.

Regionale dimensie

In het geïntegreerde buitenlands beleid is de Hoorn van Afrika een prioritaire regio. In deze regio steunen rebellengroeperingen en milities in buurlanden elkaar over en weer. Dit geldt onder andere voor het grensgebied tussen Eritrea en Soedan en tussen Soedan en Oeganda. Het bezoek van de waarnemend minister van Buitenlandse Zaken van Eritrea op 22 en 23 oktober aan Soedan kan worden gezien als een belangrijke stap in de richting van normalisering van de Soedanees-Eritrese betrekkingen. Minister van Buitenlandse Zaken Lam Akol heeft een tegenbezoek van een Soedanese delegatie toegezegd. Tussen Soedan en Oeganda is in beginsel afgesproken dat het Oegandese leger (UPDF) een rol mag spelen in Zuid Soedan bij de bestrijding van de LRA op Soedanees grondgebied. Beide landen onderzoeken op dit moment hoe de LRA ten noorden van de «rode lijn» (100 km noordelijk van de grens Oeganda/Soedan) kan worden bestreden. Dit was de belangrijkste uitkomst van het onderhoud tussen de Oegandese minister van Defensie, Amama Mbabazi, en vice-president Salva Kiir in Khartoem op 7 oktober jl. Tot slot zijn er politieke spanningen tussen Oeganda, Soedan, Ethiopië en Egypte over het gebruik en beheer van het water van de Nijl. Vrede in Soedan is dan ook van essentieel belang voor de stabiliteit in de gehele Hoorn van Afrika.

Mandaat

De juridische basis van UNMIS is de VN-Veiligheidsraadresolutie 1590 van 24 maart 2005 die unaniem is aangenomen. De Veiligheidsraad heeft het mandaat op 23 september jl. met zes maanden verlengd. Het mandaat in resolutie 1590 is gericht op de uitvoering van het CPA van 9 januari 2005.

UNMIS heeft ook tot taak gekregen de missie van de Afrikaanse Unie in die regio (AMIS) te ondersteunen. De Veiligheidsraad heeft op grond van hoofdstuk VII van het Handvest uitdrukkelijk bepaald dat UNMIS bij de uitvoering van haar taken de bevoegdheid heeft alle noodzakelijke maatregelen te nemen ter bescherming van personeel, gebouwen, installaties en uitrusting van de VN. Ook heeft UNMIS de bevoegdheid alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de veiligheid en bewegingsvrijheid te verzekeren van humanitaire hulpverleners en waarnemers en van burgers die direct met geweld worden bedreigd.

Deelnemende landen

De beschermingsmacht van UNMIS wordt uiteindelijk gevormd door militaire eenheden in zes sectoren: sector 1 Juba (Bangladesh), sector 2 Wau (Kenia), sector 3 Malakal (India), sector 4 Nuba gebergte (Egypte), sector 5 Ed Damazin in Opper Nijl (Pakistan), sector 6 Abiye (Zambia).

Per 1 november jl. waren 703 militaire waarnemers toegezegd aan de VN, waarvan 151 uit Europa. De waarnemersmissie zal op termijn onder meer bestaan uit militairen uit Australië, België, Canada, Denemarken, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Noorwegen, Polen, Roemenië en Zweden. Met deze en de overige deelnemende landen zal ter plaatse zoveel mogelijk worden samengewerkt. Er zijn thans 229 militaire waarnemers in Soedan aanwezig.

Inmiddels zijn ca 400 politiefunctionarissen toegezegd waarvan 40 uit Europa. De politiefunctionarissen worden geleverd door de landen die ook militaire eenheden leveren alsmede uit Noorwegen, Finland, Zweden, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Bosnië en Herzegovina, Russische Federatie en de Oekraïne. Er zijn thans 164 politiewaarnemers in Soedan aanwezig.

Invloed op de besluitvorming

Het betreft een operatie onder leiding van een internationale organisatie. Nederland heeft de VN verzocht tegemoet te komen aan de wens om de waarnemers en politiefunctionarissen te ontplooiën in sector 1 (Juba) omdat de concentratie van middelen een positieve invloed heeft op het optreden van de waarnemers in die sector. Daarnaast zal Nederland zowel in Juba als Khartoem staffunctionarissen aanbieden. In nauwe samenwerking met de andere deelnemende westerse landen is Nederland in staat, zo nodig, de gezamenlijke belangen bij de VN onder de aandacht te brengen.

I MILITAIRE ASPECTEN

Haalbaarheid

Opstelling conflictpartijen

Er is sprake van een «permissive environment» omdat de voormalige strijdende partijen instemmen met het CPA en met de komst van de VN. Dit geldt zowel op nationaal als lokaal niveau. Verwacht wordt dat deze situatie binnen de voorziene duur van de Nederlandse bijdrage niet verandert. Toch moet incidenteel rekening gehouden worden met geweld.

Het vereiste militaire vermogen

UNMIS bestaat uit een civiel deel, een militaire missie inclusief waarnemers -en een politiemissie. Gezamenlijk worden zij aangestuurd door de speciale vertegenwoordiger van de SGVN Jan Pronk. UNMIS ontplooit troepen in zes sectoren in Midden en Zuid Soedan en in één tijdelijke sector in Noord Soedan (Kassala). De ontplooiing van de troepen heeft vertraging opgelopen doordat de troepenleverende landen trager dan voorzien eenheden beschikbaar stellen en vanwege de enorme logistieke inspanningen die het vergt om troepen over Soedan te verspreiden. Ook het regenseizoen bemoeilijkte de ontplooiing van troepen. Desondanks wordt verwacht dat de troepen in ieder geval in sector 1 (Juba) uiterlijk in januari 2006 zijn ontplooid. De Joint Monitoring Commission (JMC) en het Verification and Monitoring Team (VMT), die actief waren in de Nuba Mountains en in het zuiden van Soedan en waaraan Nederland met civiele waarnemers heeft bijgedragen, zijn in deze missie opgegaan.

Force protection

De beschermingsmacht bestaat uit een infanteriebataljon per sector, opererend in de vorm van nabijbeveiliging, gebiedsbeveiliging en een *Quick Reaction Force* (QRF). De beschermingsmacht in sector 1 beschikt over helikopters voor de snelle verplaatsing van troepen en zij zal voorts nog vanuit drie locaties opereren. De beoogde omvang, kwaliteit en professionaliteit van de *force protection-eenheden* in Sector 1 zijn onder de voorziene omstandigheden toereikend om bescherming te bieden aan VN-personeel en om de opgedragen taken uit te voeren. Indien de veiligheidssituatie ernstig verslechtert, zijn er voorzieningen om de Nederlanders uit het gebied te evacueren (extractie).

Status van de militairen

De VN onderhandelen met Soedan over een statusovereenkomst voor UNMIS. In de VN Veiligheidsraadresolutie 1590 is bepaald dat de VN-modelovereenkomst voor vredesoperaties van toepassing is totdat de nieuwe overeenkomst tot stand komt. Deze bepaling maakt deel uit van de passage in resolutie 1590 die is aangenomen onder Hoofdstuk VII van het VN Handvest, waardoor zij bindend is voor de VN-lidstaten, inclusief Soedan.

Taken

De militaire waarnemers zullen hun werkzaamheden uitvoeren in kleine teams waar vertegenwoordigers van de voormalige strijdende partijen ook deel van uitmaken. Deze teams kunnen altijd gebruik maken van beveiliging. Zij voeren gesprekken met betrokken partijen, doen hun waarnemingen en rapporteren daarover via de VN-lijn aan de Force Commander.

Geweldsinstructie

De waarnemers voeren hun taken ongewapend uit. De beschermingsmacht heeft als taak de waarnemers te beveiligen en mag daarbij geweld gebruiken.

Bevelstructuur

Militaire waarnemers en politiefunctionarissen maken deel uit van UNMIS. De militaire waarnemers zijn volledig geïntegreerd in de bevels-

structuur van de beschermingsmacht, onder eenhoofdige leiding van de sectorcommandant.

De politiemissie

De politiefunctionarissen kennen een afzonderlijke structuur onder leiding van de «Police Commissioner», die deel uitmaakt van de staf van de Speciale Vertegenwoordiger te Khartoem.

Aan UNMIS zijn inmiddels 400 van de 715 benodigde politiefunctionarissen toegezegd, waarvan per 1 november 2005 164 politiefunctionarissen ingezet waren.

Nederlandse politiefunctionarissen zullen worden ingezet als aan de voorwaarden op het gebied van beveiliging en medische ondersteuning is voldaan. Omdat de VN daarvoor op dit moment nog geen garanties geven, vergt dit een nadere inspanning, inclusief mogelijk een Nederlandse vervolgmisssie naar de regio.

Risico's

Klimaat

De zware klimatologische omstandigheden vergen goede hygiënische maatregelen en een aangepaste wijze van optreden.

Mijnen en niet-geëxplodeerde munitie

De aanwezigheid van mijnen en niet-geëxplodeerde munitie vormt op veel plaatsen in Soedan een risico waarmee tijdens verplaatsingen rekening moet worden gehouden. Locaties worden op dit moment door het Mine Action Centre van de VN (UNMAC) in kaart gebracht. Door het extreme klimaat kunnen landmijnen instabiel worden.

Irreguliere eenheden

Irreguliere eenheden bevinden zich voornamelijk in Midden Soedan. In sector 1 vergt de Lord Resistance Army (LRA) nadrukkelijk de aandacht. De LRA bestaat uit een relatief kleine groep slecht bewapende guerrilla's die zich vooral 's nachts richt op ongewapende burgers. Zij bevinden zich voornamelijk in het grensgebied tussen Maridi en de Witte Nijl. Het is thans niet waarschijnlijk dat de LRA zich tegen beschermde VN-militairen zal keren. Het Oegandese regeringsleger, UPDF voert zowel in Noord Oeganda als in Zuid Soedan -in nauwe samenwerking met de SPLA en SAF -operaties uit tegen de LRA. Ook de VN-missie in de Democratische Republiek Kongo (MONUC) heeft het mandaat om actief tegen LRA-strijders in Noord Kongo op te treden. Het internationale strafhof heeft onlangs enkele LRA-leiders aangeklaagd wegens misdaden tegen de menselijkheid.

Reguliere eenheden

De partijen, de GONU (Government of National Unity) en SPLM (Sudan People's Liberation Movement) verwelkomen de komst van VN-waarnemers.

Duur

De Nederlandse bijdrage aan UNMIS is voorzien voor één jaar. Tot uitzending van de waarnemers wordt overgegaan zodra toereikende beschermingseenheden en medische voorzieningen volledig zijn ontplooid. Naar verwachting zal dit in januari 2006 het geval zijn.

Financiering

De raming van de additionele uitgaven voor Nederland op grond van de bijdrage die in deze brief is beschreven bedraagt ongeveer 1,5 miljoen euro gedurende een jaar. Deze uitgaven komen, in overeenstemming met geldende afspraken, ten laste van het artikel additionele uitgaven voor crisisbeheersingsoperaties onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS). Op termijn wordt een deel van deze uitgaven gecompenseerd door de VN. Voorts zal een deel van de additionele kosten naar verwachting binnen de geldende criteria voor Official Development Assistance (ODA) vallen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

De Minister van Defensie,
H. G. J. Kamp

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. M. A. van Ardenne-van der Hoeven